

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Creștinismul doctrină de viață.

De: Prof. Constantin Rudneanu.

Dintre toate sistemele de filosofie de până azi, cele mai multe au fost părăsite, iar omul a rămas și pe mai departe cu un gol în suflet. În sufletul omenesc, aproape două mii de ani, creștinismul a schimbat felul de a gândi și a simți al omului.

Creștinismul a străbătut o cale lungă, grea adeseori, dar biruitoare, atunci când o lume întreagă nu făcea altceva decât aștepta triumful egoismului și al vieții ușoare. El a răsărit după îndelungată suferință, după ce dușmanul omului a fost călcat în picioare, iar lumea a putut vedea singur cu ochii ei trupești și sufletești învingerea definitivă.

Calea crucii din trecut, a fost grea. Ea a fost purtată de Fiul lui Dumnezeu. Creștinismul a intrat cu un patrimoniu de putere spiritualizatoare în toate ramurile vieții noastre, mai presus de toate, el este doctrina călăuzitoare a omului.

Omul creștin, trăind viața creștină, ținându-se de toate cele spuse de Mântuitorul Hristos și, mai ales, practicând virtuțile creștine, poate trece ușor peste atâtea greutateți ale vieții, căci trebuie să înțelegem, că așa cum este, religia creștină îți inspiră un drum bine definit, pe care orice om, din orice treaptă socială ar fi, poate să-l urmeze, să se conformeze cerințelor creștine.

Și 'n viața umană obvin momente grele, am putea spune, că la fiecare pas ce-l întreprindem, ne păzește un „duh rău”, care caută mereu să ne ademenească, dar îngerul sfânt, trimisul lui Dumnezeu, veghează asupra noastră și 'n limita libertății depline ce o avem ca ființe create de Dumnezeu și a mijloacelor pe cari ni le pune la dispoziție sfânta Biserică, omul poate foarte bine nu numai să evite păcatul, ci, mai ales, să se înalțe înspre bunurile cerești.

Un mare învățat francez, membru al Academiei de științe din Paris, a scris o carte celebră despre „Creștinism” în 1935, carte premiată de Academia franceză. În această viață plină de contradicții, învățatul pleacă dela adevărurile mari ale creștinismului, ne vorbește de Biblie și ne spune: „că dacă dogmele unei religii nu pot fi deduse în mod logic ca și teoremele lui Euklides, ele iau loc în inimă și se impun omului, care nici nu încearcă, ca cele cuprinse în Biblie, să le pună într'un mod cât mai exact cu învățăturile cuprinse în astronomie, fizică și geologie”. El spune că „toate „legile științifice”, dacă le căutăm originea, se bazează ca și religia, pe afirmațiuni neverificate și sunt, ca și cele religioase, enunțate de sentimente, dezvoltate de logică și consacrate prin rezultate experimentale. Adevărul religios nu-i întru nimic mai inferior adevărului științific. Știința se bazează pe un act al credinței sentimentale și corespunde unei trebuințe innăscute spiritului uman, care caută ca să claseze fenomenele...” „Spiritul nostru — spiritualismul instinctiv — este acela care atribuie un principiu de ordine, de echilibru, de stabilitate, o direcție spre un scop, spre o finalitate, o simplitate, proiectată deasupra lumii exterioare, pentru că aspiră să o întâlnească sau să i se supună”.

Veacul nostru plin de prefaceri, de metamorfoze, ne întărește credința într'un spiritualism propagat de Biserica creștină.

Biserica creștină este păzitoarea învățaturii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ea a fost în trecut susținătoarea luminii sfinte și azi e propovăduitoarea și îndrumătoarea atâtor nevoiași și suferinzi.

Creștinismul e doctrina sănătoasă a vieții noastre sociale. Acolo unde această doctrină e aplicată cu sinceritate și unde sfaturile lui Iisus Hristos sunt urmate, acolo e viață... viață cinstită și fără de prihană.

Mai mult ca oricând, ea trebuie intensificată!

„Cartea sub icoană“

impresii din conferința d-lui Dr.

Constantin Mureșanu.

Iată o problemă de pedagogie românească îmbrăcată cu o frumusețe unică, odată cu învățătura Mântuitorului. Spun că e problemă de ordin pur românesc, pentru că nu tot ce s'a scris și ce se scrie este românesc. Problema, ca să fie potrivită, trebuie să se țină seamă de structura poporului și în special de structura tinerească, asupra căreia trebuie îndreptați ochii și inima tuturor. Niciodată tineretul României n'a trecut prin atâtea încercări grele ca astăzi. Pentru această energie națională trebuie muncă, căci realizarea acestei munci, e suprema mângâiere de actualitate. Tineretul, în bună parte, duce o viață cinstită, dar nu trebuie uitat faptul că avem centre de infecție cari trebuiesc distruse și tinerii ajutați. Trebuie și e necesar să-i înțelegem în durerile lor.

„Să-i înțelegem pentru a-i iubi și să-i iubim, ca să-i înțelegem și mai bine“.

Pedagogia românească este întemeiată pe temelii tradiției, deci este o pedagogie creatoare bazată pe cultul strămoșilor; trupurile strămoșilor sunt în pământul Țării și sufletele în biserică. Este deci o pedagogie pornită din sânul Bisericii.

Tradiția e o creație a sufletului poporului — în sensul nostru — îndrumată de Biserică. Biserica a fost marele educator, un educator care s'a întemeiat pe legătura cu eternul divin și cu nevoile adânci (spirituale) ale neamului nostru. Educația laică nu a prins la noi, ea n'a satisfăcut nevoile adânci de Dumnezeu și nici nu a înțeles structura poporului nostru, întrucât a adus în România un spirit european, fără noțiunea de Dumnezeu. Drama acestei școli constă în neapropierea de sufletul acesta delicat al poporului nostru. Pedagogia românească se va ocupa cu tradițiile religioase, cu tradițiile artistice, cari vor da etica pedagogiei de mâine. Prin aceste tradiții, poporul își manifestă nevoia de absolut, de Dumnezeu.

Trecând la aplicarea acestei pedagogii românești — poporul nostru a observat din vechime cultul icoanelor.

Icoanele au fost primele cărți ale poporului nostru. Fără acest fapt nu se poate explica omenia și delicatetea poporului nostru. Avem o școală primară de 50 ani, dar o școală a icoanelor de 1500 ani. Icoana a fost o carte — de o pagină adevărat, — dar o carte sfântă prin care s'a făcut educația morală, religioasă și eroică. Icoana lui Dumnezeu, a Domnului Hri-

stos și a Maicii Domnului, a fost pentru neamul nostru izvor de întărire și însuflețire în momente grele. Când tatăl familiei trebuia să meargă la războiu pentru apărarea patriei, săruta icoana și pe ai săi îi lăsa tot în seama icoanelor; fapt incontestabil, că biserica numai cu ajutorul acestor icoane a clădit sufletul acestui neam. Din rugăciunea de seară înaintea icoanei s'a făcut educația familiei; pentru copii și tineret în special, icoana a fost marea învățătoare, ea i-a mângâiat pentru faptele bune. Prin icoană s'a făcut educația estetică a poporului, și tot ea e legată de momentele importante ale neamului nostru: botez, nuntă, moarte, prin urmare un educator de toate zilele și de momente solemne. Icoana a stabilit legătura cu strămoșii: »*Iartă Doamne păcatele mamei și tatei*«, și a păstrat unitatea trecutului. Cele învățate la biserică Dumineca și sărbătoarea, au fost fixate în rugăciuni de fiecare zi la picioarele icoanei. Dacă ne ducem cu gândul mai în urmă, când dragostea de cărți nu era la poporul nostru, întotdeauna când veneau dela biserică cel puțin aduceau flori care cu sfințenie le așezau la picioarele icoanei. Ce simbolică înțelegere nu are așezarea busuioacului la icoanele din casele țărănești! În veacul nostru când știința de cărți s'a răspândit și în popor, ei au pus la icoană cărți de rugăciuni sfințite în biserică. Cunoaștem multe sate unde bătrânii își amintesc că părinții lor au adus dela biserică cărți sfințite pentru norocul casei și fericirea familiei. Iată că poporul nostru, în simplitatea lui, a dat un înțeles moral acestui fenomen.

Asociația culturală „Cartea sub icoană“ este înființată la 27 Mai 1933 în Constanța. Din această zi au început să ființeze bibliotecile obținute din mâna oamenilor bogați, intelectuali și mai ales dela liceeni (elevii prof. C-tin Mureșanu). „Cartea sub icoană“ pregătește tineretul pentru misionarism sau pe micii apostoli (formula V. Iordăchescu). Aceste biblioteci au fost date oamenilor gospodari, cari au fost recomandați de preoți și învățători. Acest apostolat laic sub conducerea bisericii a dat rezultate surprinzătoare, întrucât gospodarii s'au comportat admirabil, au ținut socoteala cărților și au creat cititori. Încetul cu încetul oamenii cari au citit cărți interesante au început să plătească acest citit, dăruind în *cutia cărții*, din care fond preotul a cumpărat cărți cari au fost date de pomână pentru sufletul morților.

Scene într'adevăr duioase. Preotul iese din altar cu brațul plin de cărți și odată cu împărțirea anaferei, împarte cărți tinerilor, dăruite din partea celor bătrâni.

Deniile culturale. La școalele primare s'au organizat aceste șezători cu caracter religios, urmărindu-se ca să se trezească gustul de citit în fiecare individ.

În Dobrogea, aceste denii au apropiat înfrățind confesiunile religioase. De exemplu în satul Cobadin (Constanța), la sfințirea cărților au participat ortodoxi, protestanți și musulmani. Preoții ortodoxi au binecuvântat cărțile în limba română, germană și arabă, aducând cu toții mărire și mulțumire patriei române.

În Iași, preotul Argint Dimitrie din comuna Bivolari a sfătuit pe oamenii cari au păcătuit să-și curețe păcatele prin rugăciuni și să dea cărți de pomană. Oamenii bogați au început să pună la dispoziție casele lor pentru deniile culturale făcute la picioarele icoanei. Oamenii cărora li s'au făcut daniile au rămas surprinși că misionarii au refuzat să fie plătiți pentru aceste servicii. Printre misionari trebuie să notăm preoți, învățători, medici, notari și mai ales liceeni și stud. universitari. Acești tineri au adus cărți selecționate de specialiști și apoi au rugat pe cucernicii preoți să le sfințească în noaptea Învierii. Majoritatea cărților au fost aduse de bogați; bogații au fost deprinși ca pe lângă colacii pentru pomenirea morților lor, să aducă ofrande pentru sufletul celor obidiți. Notăm numele celor ce au făcut ofrande importante: Colonelul Iliescu, A. D. Atanasiu, rectorul Academiei de arte frumoase, a donat 1000 cărți.

Un fapt aproape neobicit. „Cartea sub icoană” a înființat sute de biblioteci în armată, de ex.: în regimentul 2 Geniu și 13 Dorobanți din Iași. La această frumoasă acțiune au contribuit d-nii ofițeri cu aproape tot salariul lor pentru culturalizarea maselor de militari.

La binecuvântarea cărților au luat parte I. P. S. Mitropolit Nicodim, I. P. C. Arhimandrit Iuliu Scriban și numeros cler.

În concluzie, d-l Dr. Mureșanu face apel la cursiștii „Universității N. Iorga” ca să studieze această mișcare și să pună în practică această doctrină. Socoate că acum e momentul potrivit, acum când unele sate zac în cumplită ignoranță iar mahalele sunt infectate de literatura pornografică care distruge sufletul național și în consecință propune ca tinerimea de azi să aibă datoria de a răspândi cartea în popor. Cartea să fie selecționată de autoritatea bisericii, sfințită în biserică și așezată la picioarele icoanei. Iată unul din marile roluri ale „Universității N. Iorga”. Ar trebui să se clădească antrepozite de cărți așa de mari cum sunt imensele antrepozite de grâne dela Constanța și să se răspândească în toate satele României.

Faptele acestea ar trebui să dureze cât va dura neamul românesc, adică în vecinicie. Crede prof. Dr. Mureșanu că prin aceasta se poate aduce cel mai duios omagiu celui mai mare apostol al neamului nostru: N. Iorga, așa cum pe drept cuvânt l-a caracterizat I. P. S. Sa Patriarhul Miron:

„D-l Iorga intrupează ca nimeni altul ideia de icoană și de carte“.

George Mitrică

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism
în teologia creștină anterioară —

De Pr. Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică.

CONCLUZII.

S'ar mai fi putut aduce încă și alte dovezi pentru a demonstra existența, în germene, a doctrinei subordinaționale în teologia creștină anterioară timpului în care a trăit Arie. Cred, însă, că și din dovezile aduse, s'a putut forma convingerea că *arianismul*, ca erezie, a acumulat, într'o formă definitivă, toate teoriile cari aveau de scop diminuarea și negarea dumnezeirii Fiului lui Dumnezeu.

Ca încheiere, voiu cita câteva din aprecierile marilor contemporani asupra arianismului, ca doctrină și mișcare religioasă pornită contra și pentru dărâmarea adevăratei Biserici a lui Hristos.

Marele și sfântul Împărat Constantin cel Mare vede în Arie un „slujitor nerușinat al Satanei” și — îngrozit de învățătura lui — zice: „Ce hule nebunești și groaznice au răspândit unii împotriva cinstei Mântuitorului, împotriva mântuirii noastre“.

Iar Teodoret văzând dezastrul deslănțuit de mișcarea ariană, scrie: „Nu mai luptau ca odinioară păgânii împotriva păgânilor, ci creștinii, membrele unui trup, se combăteau pe sine însuși“.

Sf. Atanasie cel Mare, exprimă foarte frumos caracterul storfărilor ariene când zice: „În loc să se întrebe: pentruce Hristos fiind Dumnezeu s'a făcut om, ei întreabă: pentruce Hristos fiind om s'a făcut Dumnezeu. „Ei fac — obsearvă sf. Atanasie — întocmai ca fariseii, cari deși văzuseră semnele cele mai învederate despre misiunea dumnezească a Mântuitorului, totuși rămăseră neștiutori întrebând: de ce tu fiind om te faci Dumnezeu“.1)

1) Athan. Or. III. c. Ar. c. 12, — cf. At. Mironescu Sf. Atanasie, p. 208.

Sf. Atanasie cel Mare lăpădându-se de arieni, spunea: „Fiul nu este zidire, nici cum că s'a făcut din cele ce nu sunt, ci este Cuvântul cel de-a pururea, fiind împreună cu Tatăl. *Arienii cu nimic nu se deosebesc de păgâni, căci slujesc zidirei mai mult decât lui Dumnezeu ziditorului.*”²⁾

Iar despre inconsecvența și absurditatea doctrinei ariene, Sf. Atanasie scrie așa: „Dacă Fiul ar avea chiar o fire mărginită și făcută, când însă făptura nu poate suferi lucrarea nemijlocită a lui Dumnezeu, atunci cum însuși Fiul va fi putut suferi ca să fie adus la ființă din firea lui Dumnezeu cea curată și nefăcută? Sau a putut-o suferi el, și atunci trebuia să o poată suferi și întreaga fire zidită, sau dacă aceasta n'a putut-o suferi, atunci nici El n'a putut-o suferi, căci după cum ziceți voi — arienii — „și El este una din făpturi, sau dacă a fost necesar un mijlocitor, fiindcă făpturile nu puteau suferi lucrarea lui Dumnezeu însuși, atunci deoarece Fiul este o făptură, trebuie neapărat a fi între el și Dumnezeu un mijlocitor, și dacă a fost un atare, pentru acela iar va fi nevoie de un mijlocitor și așa mai departe până la infinit, deoarece fiecare mijlocitor ar fi iarăși o făptură. Sau poate arienii cred că făpturile nu s'au făcut încă, fiindcă ele caută până acum un mijlocitor?”³⁾

Iar Sf. Ilarie respingând erorile ariene, arată că firea omenească în Hristos este îndumnezeită: „Primind însă că firea omenească în Hristos e îndumnezeită, nu se mai putea zice nici despre ea că ar fi lipsită de vre-o conștiință. Deci dacă arienii ridicau obiecția că *Hristos n'a știut ziua și ceasul judecății de apoi*, Ilarie aduce un număr de locuri din *V. T.* în cari *Dumnezeu e înfățișat ca și cum n'ar ști ceva*, sau ca și cum ar voi să se încredințeze, de este lucrul în adevăr așa. Așa la apropiata pierzare a Sodomei.⁴⁾ Aici se zice că el a hotărât să se pogoare spre a vedea dacă păcatele acestei cetăți sunt în adevăr așa de mari, *ca să știe când ele n'ar fi astfel.* În alte locuri se vorbește despre *Dumnezeu* astfel ca și cum el *ar afla abia atunci ceva*, ca și cum el n'ar fi știut de mai înainte.⁵⁾ *Astfel e și cu Fiul; în el, zice Apostolul, sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale cunoștinței lui Dumnezeu,*⁶⁾ sunt ascunse, dar totuși, *în El.* Așa dar Fiul nu știe ziua judecății pentrucă *tace* despre ea (o ascunde în sine) și dacă *întreabă unde au pus pe Lazar*, aceasta *nu este o neștiință a înțelepciunii ci*

a vorbirei. El care a știut că Lazar a murit și s'a îngropat, *știe și locul.* Tot așa de iscusit explică Sf. Ilarie și întristarea lui Hristos până la moarte,⁷⁾ și anume că *rugăciunea* din grădina Ghetsimani, întristarea, întărirea Lui prin înger, *au fost pentru ucenicii Lui, așa dar pentru noi, pentru cari s'au făcut toate.*⁸⁾

Înceind această lucrare, îmi însușesc justa observație a mitropolitului Atanasie Mironescu cu privire la cauzele cari au dat anză multor interpretări greșite a doctrinei adevărate a Bisericii: „Credința în Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt ca un Dumnezeu se află la toți” — apologetii și părinții și învățătorii bisericești ai primelor veacuri creștine — „dar nu numai n'au reușit toți a-i da o bază speculativă și biblică, ci nici n'au exprimat-o încă prin termeni lămuriti. Negreșit este dreaptă observația ce s'a făcut adese, că nu trebuie a pune mare cumpănă pe expresiile sf. părinți și Biserica veche. Dar neclaritatea în termeni, șovăirea, și, ici colo, contrazicerea cu sine însuși, presupune o neclaritate și șovăire chiar în idee. Tocmai aceasta trebuia dezvoltată mai precis. *Nu în credință, zic, întâlnim șovăire, ci în ideea despre această credință, în reflexiunea omului asupra ei. Era nevoie încă de contrazicerile ereticilor, ca ideea să ajungă a fi determinată și fixată, așa cum a fost credința totdeauna.*”⁹⁾

(Sfârșit)

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Arhiepiscopul Filaret Musta (1921—30) s'a născut la 20 Martie 1839 în Văliug ca fiu al preotului Adam Musta din Răcăjdia și al soției sale născută Dobromirescu, al cărei tată era din Dubova. Din botez primise numele de Filip. După ce termină școala primară în Văliug și apoi în Reșița intră ca lucrător în uzinele de aici unde datorită priceperii sale ajunse în scurt timp elev manipulant. Bunicul său însă, preotul Dobromirescu, îl trimise la liceul din Beiuș după a cărui strălucită absolvire urmă cursurile Academiei de drept din Debrețin și ale Institutului teologic din Caransebeș și apoi cele ale facultății de teologie din Leipzig unde își complectă studiile. La 1870 fu numit profesor la institutul teologic și mai apoi și director în care calitate

2) Id. p. 407.

3) Id. p. 242.

4) Fac. 18, 20.

5) Fac. 22, 11.

6) Colos. 2, 2.

7) Mat. 26, 28.

8) At. Mironescu: Sf. Atanasie p. 470.

9) Id. p. 53.

Sf. Atanasie cel Mare lăpădându-se de arieni, spunea: „Fiul nu este zidire, nici cum că s'a făcut din cele ce nu sunt, ci este Cuvântul cel de-a pururea, fiind împreună cu Tatăl. *Arienii cu nimic nu se deosebesc de păgâni, căci slujesc zidirei mai mult decât lui Dumnezeu ziditorului.*”²⁾

Iar despre inconsecvența și absurditatea doctrinei ariene, Sf. Atanasie scrie așa: „Dacă Fiul ar avea chiar o fire mărginită și făcută, când însă făptura nu poate suferi lucrarea nemijlocită a lui Dumnezeu, atunci cum însuși Fiul va fi putut suferi ca să fie adus la ființă din firea lui Dumnezeu cea curată și nefăcută? Sau a putut-o suferi el, și atunci trebuia să o poată suferi și întreaga fire zidită, sau dacă aceasta n'a putut-o suferi, atunci nici El n'a putut-o suferi, căci după cum ziceți voi — arienii — „și El este una din făpturi, sau dacă a fost necesar un mijlocitor, fiindcă făpturile nu puteau suferi lucrarea lui Dumnezeu însuși, atunci deoarece Fiul este o făptură, trebuie neapărat a fi între el și Dumnezeu un mijlocitor, și dacă a fost un atare, pentru acela iar va fi nevoie de un mijlocitor și așa mai departe până la infinit, deoarece fiecare mijlocitor ar fi iarăși o făptură. Sau poate arienii cred că făpturile nu s'au făcut încă, fiindcă ele caută până acum un mijlocitor?”³⁾

Iar Sf. Ilarie respingând erorile ariene, arată că firea omenească în Hristos este îndumnezeită: „Primind însă că firea omenească în Hristos e îndumnezeită, nu se mai putea zice nici despre ea că ar fi lipsită de vre-o conștiință. Deci dacă arienii ridicau obiecția că *Hristos n'a știut ziua și ceasul judecății de apoi*, Ilarie aduce un număr de locuri din *V. T.* în cari *Dumnezeu e înfățișat ca și cum n'ar ști ceva*, sau ca și cum ar voi să se încredințeze, de este lucrul în adevăr așa. Așa la apropiata pierzare a Sodomei.⁴⁾ Aici se zice că el a hotărât să se pogoare spre a vedea dacă păcatele acestei cetăți sunt în adevăr așa de mari, *ca să știe când ele n'ar fi astfel.* În alte locuri se vorbește despre *Dumnezeu* astfel ca și cum el *ar afla abia atunci ceva*, ca și cum el n'ar fi știut de mai înainte.⁵⁾ *Astfel e și cu Fiul; în el, zice Apostolul, sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale cunoștinței lui Dumnezeu,*⁶⁾ sunt ascunse, dar totuși, *în El.* Așa dar Fiul nu știe ziua judecății pentrucă *tace* despre ea (o ascunde în sine) și dacă *întreabă unde au pus pe Lazar*, aceasta *nu este o neștiință a înțelepciunii ci*

a vorbirei. El care a știut că Lazar a murit și s'a îngropat, *știe și locul.* Tot așa de iscusit explică Sf. Ilarie și întristarea lui Hristos până la moarte,⁷⁾ și anume că *rugăciunea* din grădina Ghetsimani, întristarea, întărirea Lui prin înger, *au fost pentru ucenicii Lui*, așa dar *pentru noi*, pentru cari s'au făcut toate.⁸⁾

Înceind această lucrare, îmi însușesc justa observație a mitropolitului Atanasie Mironescu cu privire la cauzele cari au dat anză multor interpretări greșite a doctrinei adevărate a Bisericii: „Credința în Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt ca un Dumnezeu se află la toți” — apologetii și părinții și învățătorii bisericești ai primelor veacuri creștine — „dar nu numai n'au reușit toți a-i da o bază speculativă și biblică, ci nici n'au exprimat-o încă prin termeni lămuriti. Negreșit este dreaptă observația ce s'a făcut adese, că nu trebuie a pune mare cumpănă pe expresiile sf. părinți și Biserica veche. Dar neclaritatea în termeni, șovăirea, și, ici colo, contrazicerea cu sine însuși, presupune o neclaritate și șovăire chiar în idee. Tocmai aceasta trebuia dezvoltată mai precis. *Nu în credință, zic, întâlnim șovăire, ci în ideea despre această credință, în reflexiunea omului asupra ei. Era nevoie încă de contrazicerile ereticilor, ca ideea să ajungă a fi determinată și fixată, așa cum a fost credința totdeauna.*”⁹⁾

(Sfârșit)

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Arhiepiscopul Filaret Musta (1921—30) s'a născut la 20 Martie 1839 în Văliug ca fiu al preotului Adam Musta din Răcăjdia și al soției sale născută Dobromirescu, al cărei tată era din Dubova. Din botez primise numele de Filip. După ce termină școala primară în Văliug și apoi în Reșița intră ca lucrător în uzinele de aici unde datorită priceperii sale ajunse în scurt timp elev manipulant. Bunicul său însă, preotul Dobromirescu, îl trimise la liceul din Beiuș după a cărui strălucită absolvire urmă cursurile Academiei de drept din Debrețin și ale Institutului teologic din Caransebeș și apoi cele ale facultății de teologie din Leipzig unde își complexă studiile. La 1870 fu numit profesor la institutul teologic și mai apoi și director în care calitate

2) Id. p. 407.

3) Id. p. 242.

4) Fac. 18, 20.

5) Fac. 22, 11.

6) Colos. 2, 2.

7) Mat. 26, 28.

8) At. Mironescu: Sf. Atanasie p. 470.

9) Id. p. 53.

Vizitațiunea canonică

din comuna Băsești.

În ziua de 4 I. c. P. S. Sa a binevoit să viziteze comuna Băsești din protopiatul Făgetului.

Încă din zorii zilei, populația fremăta de nerăbdarea de a vedea pe P. S. Sa. La marginea comunei P. S. Sa a fost întâmpinat de un grup de călăreți, membri ai Societății „Sf. Gheorghe”. Strada frumos împodobită cu ramuri verzi, drumul așternut cu un lung covor de iarbă verde, iar la fiecare casă covoare și flori în ferestre așteptau sosirea Păstorului.

Sosirea P. S. Sa era anunțată printr'o salvă de treasc, la jumătatea drumului a fost ridicat un frumos arc de triumf, împodobit de verdeață și flori. Aci P. S. Sa a descins din mașină unde a fost întâmpinat de autorități și intelectuali în frunte cu A. Lugojan prim-pretorul plasei, F. Sternadl notar, Dr. G. Gârda, Dr. T. Olariu fost prefect, Ing. Traian Răbăgia directorul întreprinderilor comunale Lugoj, Victor V. Iclozan student și credincioși.

Aci P. S. Sa a fost salutat în numele comunei prin cuvinte alese de către primarul comunei I. Ardelean, după care corul din Bichigi a intonat „Întru mulți ani, Stăpâne”. De aci P. S. Sa s'a îndreptat către sf. biserică urmat de autorități, intelectuali și credincioși.

La sf. biserică a fost întâmpinat de Prea On. Domn S. Oiariu protopop, Iconom-stavrofor, înconjurat de preoții: S. Băian - Margina, A. Popovici - Bucoveț, P. Miclăuș - Bichigi, E. Damsa - Fârdea, V. Iclozan parohul locului și protodiaconul T. Roșca.

În câteva cuvinte preotul locului face un scurt istoric al sf. biserici, amintind că răposatul preot Iosif Iclozan a contribuit cu jumătate de bani la ridicarea sf. lăcaș, podoaba comunei, apoi face un scurt raport al stării religioase din comună. P. S. Sa târnosește sf. biserică apoi la liturgie, urcând amvonul ia ca bază a predicii pericopa zilei, tâlmăcind cu o frumusețe rară jertfa bătrânului mucenic Vavila și a pruncilor crescuți de el pentru credința lui Hristos, îndemnând poporul la mai multă credință și combătând păcatele înrădăcinate de a avea 1—2 copii. După sf. liturgie P. S. Sa ține o ședință cu consiliul parohial, dându-le sfaturi despre felul cum trebuie să-și facă datoria față de biserică. După terminarea ședinței s'a servit masa la locuința preotului Victor Iclozan, apoi P. S. Sa urmat de intelectuali s'a îndreptat către comunele Jupani și Sudriaș.

A V I Z.

La Gimnaziul de stat „Alexandru Mocioni” din Ciacova jud. Timiș-Torontal mai sunt libere următoarele locuri pentru băieți și fete: în clasa I.-a 8, în clasa II.-a 15, în clasa III.-a 12, în clasa IV.-a 15.

Școala are internat cu 9 locuri libere pentru băieți, cu solva de lei 6.000 plus alimente în natură de cca 2009 lei.

Ciacova, la 4 Septembrie 1938.

Director **Iancu Călțun.**

Ș T I R I

Hirotonire. Zilele acestea a fost hirotonit prin P. S. Sa Părintele Episcop candidatul *Rusalin Trica* numit preot-catihet în Zlatița.

D-l rezident regal Dr. Al. Marta pe Valea Bistrei. Duminecă în 4 Septembrie a. c. Institutul Social Banat-Crișana și-a încheiat activitatea în comuna Ohababistra printr'o solemnitate deosebită la care a luat parte Dl rezident regal din Timișoara Dr. Al. Marta.

S'a oficiat sf. Liturgie de un sobor de preoți format din Pr. Isaia Suru adm. prot. ca delegat arhieresc, Pr. I. Turcan, I. Terovan, Melentie Șora din Timișoara, M. Rădoiu și diaconul Andrei Jucos.

După sf. liturgie s'a sfințit troița ridicată de Institutul Social. Aici au vorbit Pr. M. Șora din partea Institutului și Pr. Isaia Suru din partea episcopiei.

Cu acest prilej a fost organizată și o expoziție de industrie casnică, care a fost deschisă de însuși Dl rezident regal Dr. Al. Marta, care arată deosebitul interes ce îl are pentru poporul nostru dela sate și cu deosebire pentru muncitori. Este întâmpinat aci de Dl Dr. Cornel Groșoreanu președintele Institutului Social.

A urmat un banchet, iar după masă s'au cununat șase perechi de concubini. Nași au fost Dl rezident regal Dr. Al. Marta și Dl Dr. Cornel Groșoreanu.

Apoi a urmat o petrecere populară în mijlocul satului.

La orele 5 p. m. Dl rezident regal Dr. Al. Marta a părăsit comuna în uralele nesfârșite ale mulțimii însoțit fiind de Dnii Dr. Val. Meda, Pr. Isaia Suru, D. Sgăvêrdia și Dr. I. Dragu.

La această solemnitate au luat parte foarte mulți intelectuali din Caransebeș și jur.

Un preot de laudă. Săptămâna trecută la un concurs-expoziție de apicultură, ținut în Cluj, a fost onorat cu *medalia de aur* preotul nostru Ioan Jucos din Zervești. Această nouă încununare a părintelui Jucos cu lauri binemeritați constituie o mândrie pentru noi, Bănățenii, ca și în special pentru tagma din care face parte.

Încrestăm cu bucurie faptul, mai ales că expoziția de care am amintit a fost organizată de Unguri și între aceștia Sfinția Sa a fost singurul român participant. Laudă lui!

„O nouă lovitură”. Sub acest titlu păr. N. Văleanu din Cornea trimite un articol vizând intenția de a se impune sesiunile parohiale la dări comunale și prestație. E un strigăt desperat la o greutate ce se abate din nou asupra preoțimii care abea a început să răsufle. Un lucru e nelămurit — ceea ce ne și face de altfel să nu dăm tiparului articolul —: primesc azi preoții *salarii* dela Stat sau numai *întregire de salarii*, căci dacă stă întâia ipoteză, impunerea e legală, preoții fiind numai cetățeni și nu privilegiați!

† **Preotul Dimitrie Șandor** din Bârna a trecut la cele vecinice zilele acestea în vârstă numai de 51 ani. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Note oficiale

Nr. 5369 E. 1938.

Controlându-se registrele, s'a constatat că foarte multe parohii sunt în restanță cu plata abonamentului la Foaiă Diecezană pe anul în curs.

Prin aceasta punem în vedere tuturor oficiilor parohiale restanțiere ca până la finea acestei luni, Septemvrie, să achite neapărat abonamentul restant, cunoscut fiind că foaia se susține numai din abonamente.

Purtătorii oficiilor parohiale sunt poftiți să-și îndeplinească această neînsemnată datorie în termenul dat.

Caransebeș în 6 Septemvrie 1938.

Episcopul :

† VASILE

* * *

Nr. 4493 B. ex 1933.

Ministerul Cultelor și Artelor, cu adresa Nr. 29.968/1938 din 19 Iulie a. c., ne trimite în copie adresa Casei generale de pensuni, subdirecția lichidării, Nr. 19.066/1938, care este de următorul cuprins:

Domnule Ministru,

Potrivit dispozițiilor art. 7 din Decretul Lege Nr. 2207 din 1937, publicat în „Monitorul Oficial“ Nr. 180 din 7 August 1937, funcționarii cari conform art. 77 și 98 din Legea generală de pensuni au obținut în mod excepțional dreptul de a vărsa ulterior reținerile cuvenite Casei generale de pensuni pentru a li se socoti în calculul pensiei timpul servit fără rețineri, vor păstra acest drept dacă prin cererea de înscriere la pensie vor solicita casei generale de pensuni autorizarea pentru vărsarea în maximum trei luni dela data autorizării.

Dela punerea în aplicare a acestui Decret, am constatat în nenumărate cazuri, că funcționarii cari intră în prevederile art. sus citat și ar avea dreptul să-și valorifice timpul servit fără rețineri sau cu rețineri mai mici de 10%, nu solicită aprobarea vărsământului de rețineri prin cerere de înscriere la pensie, care trebuie depusă la autoritatea respectivă, pentru a fi înaintată apoi casei generale de pensuni împreună cu fișa de pensiuine.

Față de această omisiune, conform dispozițiilor Decretului de mai sus, acel timp nu poate fi socotit ca util la pensie.

Pentru a se evita asemenea decăderi, provenite, în cele mai multe cazuri, din necunoașterea dispozițiilor legale, credem că ar fi indicat că autoritățile superioare respective, odată cu comunicarea punerii în retragere, să atragă în același timp atențiunea funcționarului și în privința obligației ce îi impune art. 7 din Decretul Lege Nr. 2207/1937 de a solicita vărsarea reținerilor precum și asupra deciderii de drept dacă nu soli-

cită acest vărsământ cel mai târziu prin cererea de înscriere la pensie.

Cu această ocazie Vă semnalăm din nou, că contrar dispozițiilor din trecut, conform art. 4 din același Decret Lege, funcționarul este obligat în toate cazurile de eșire la pensie — deci și în cazul când este pus în retragere din oficiu — să facă, el personal, cerere de înscriere la pensie la autoritatea sa, și aceasta cel mai târziu până la data punerii în retragere, căci în caz contrar, pensia curge numai dela data cererii.

Pentru acest motiv, este necesar, pe de o parte, ca cererea depusă de funcționar, chiar dacă ar fi adresată Casei pensiilor, să se înregistreze neapărat la autoritatea unde se depune, iar pe de altă parte, ca autoritățile să comunice din timp funcționarului punerea în retragere, pentru a avea timpul necesar să introducă în termen cererea de înscriere la pensie.

Ceeace se aduce la cunoștința On. Preoțimi parohiale, spre a se conforma dispozițiilor de mai sus la înaintarea cererilor de pensionare.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial, ținută în 26 August 1938.

Episcopul :

† VASILE

Judecătoria mixta Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1217/1938 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza execuțională pornită de următorul firma Banca Banatului din Caransebeș contra urmăriților Ștefaniga Nicolae, soția sa Șușoi Calina și Ștefaniga Isaia (fiul lui Nicolae) dom. în Var, la cererea următorului Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Var (din circumscripția Trib. Caransebeș) Nrul coalei c. f. 195, No. de ord. A. I. 1—2, No. top. 1735 fânaț în Bobu 456 stp. No. top. 1736 arabil în Bobu 227 stp. prețul de strigare 500 lei, No. de ord. A. II. 1—3 No. top. 1749 casa No. 183 în Bobu 101 stp. No. top. 1750 arabil în Bobu 1 jug. 1386 stp. No. top. 1751 fânaț în Bobu 168 stp. prețul de strigare 3000 lei, No. de ord. A. III. 1—2 No. top. 1913 fânaț în Gaina 864 stp., No. top. 1914 fânaț în Gaina 1157 stp. prețul de strigare 1000 lei No. de ord. A. + 1 No. top. 550 fânaț după Anini 1 jug. 351 stp. prețul de strigare 1000 lei, + 2 No. top. 576 arabil după Anini 1569 stp. prețul de strigare 1000 lei, + 3 No. top. 618 arabil după Anini 895 stp. prețul de strigare 500 lei, + 4 No. top. 2102/1 grădina în Dealu Satului 1334 stp. prețul de strigare 500 lei, imobilul cuprins în coala cf. No. 196 a comunei Var No. de ord. A. + 1 No. top. 128/2 arabil în Intravilan 103 stp. prețul de strigare 100 lei, + 2 No. top. 143/2 grădina în Intravilan 91 stp. prețul de strigare 100 lei, + 3 No. top. 1803/2 grădina în Preotu 673 stp. prețul de strigare 500 lei, + 4 No. top. 2102/2 grădina în Dealu Satului 12 stp. prețul de strigare 100 lei, imobilul cuprins în

coala cf. No. 197 a comunei Var No. de ord. A. I. 1—2 No. top. 127/1 grădină în Intravilan 1 jug. 746 stp. No. top. 128/1 arabil în Intravilan 1 jug. 92 stp. prețul de strigare 3000 lei, No. de ord. A. II. 1—2 No. top. 143/1 grădină în Intravilan 490 stp. No. top. 144/1 grădină în Intravilan 471 stp. prețul de strigare 1000 lei, No. de ord. A. III. 1—2 No. top. 398 arabil în Intravilan 310 stp., No. top. 399 casa No. 57 în Intravilan 125 stp. prețul de strigare 3000 lei, No. de ord. A. IV. 1—2 No. top. 734/2 arabil după Anini 2 jug. No. top. 735 fânaș după Anini 1069 stp. prețul de strigare 3000 lei, No. de ord. A. V. 1—2 No. top. 1389 fânaș în Dosu 3 jug. 180 stp. No. top. 1390 fânaș în Dosu 3 jug. 412 stp. prețul de strigare 5000 lei, No. de ord. A. VI. 1—4 No. top. 1660 fânaș în Țarina Mastacânilor 1 jug. 618 stp. No. top. 1661 arabil în Țarina Mastacânilor 705 stp. No. top. 1662 arabil în Țarina Mastacânilor 1041 stp. No. top. 1663 fânaș în Țarina Mastacânilor 1277 stp. prețul de strigare 3000 lei, No. de ord. A. VII. 1—2 No. top. 1803/1 grădină în Preotu 959 stp. No. top. 1804/1 grădină în Greotu 820 stp. prețul de strigare lei 2000, No. de ord. A. VIII. 1—2 No. top. 2142 Pășune în Parcu Varanului 1 jug. 324 stp. No. top. 2143 pășune în Parcu Varanului 961 stp. prețul de strigare 2000 lei, No. de ord. A. + 1 No. top. 887 Pădure în Zăbrani 1 jug. 1438 stp. prețul de strigare 1000 lei, imobilul cuprins în coala c. f. No. 477 a comunei Var No. de ord. A. I. 1—2 No. top. 579 arabil după anini 380 stp. No. top. 580 arabil după Anini 1220 stp. prețul de strigare 1000 lei, imobilul cuprins în coala cf. No. 591 a comunei Var No. de ord. A. I. 1—3 No. top. 581 arabil după Anini 867 stp. No. top. 582 fânaș după Anini 347 stp. No. top. 583 arabil după Anini 326 stp. prețul de strigare 1000 lei, pentru incasarea creanței de 24.235 lei capital interese legale dela 7 Aprilie 1937, spese de proces și de executare de 2184 lei, fixate până acum, spese de 827 lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **20 Septembrie 1938 ora 10 la casa comunală a comunei Var.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de cât 75% din prețul strigării (art. 26 XLI. 1908).

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 XLI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, la 23 Mai 1938.

Judecător **Leo Pető.**

Dir. c. f. **D. Lazarel.**

Pentru conformitate:

D. Lăzărel directorul c. f.

Judecătoria rurală Teregova. Deleg. Judecătoresc.

Nr. G. 2560/1938.

Publicație de licitație.

Subsemnatul grefier delegat judecătoresc, prin aceasta aduc la cunoștința publică, în sensul legii art. LX. din 1881 §-ul 102, resp. XLI. din 1908 §-ul 19, cum că lucrurile următoare: două vaci, un car complet, 1 ladă de car, 1 scroafă, 1 pat de lemn, 2 scaune-bănci, 1 plug de fier, 1 căldare de aramă mare, 1 troacă de murat carne, 1 butoi de 8 acoave, 1 butoi de 2 acoave, care în urma deciziunii Nr. 1968/1929 al Tribunalului Caransebeș, din 5 Iulie 1938, s'au executat în comuna Luncavița, în favorul următorilor Ion Raescu și alții, domiciliiați în comuna Luncavița și reprezentați prin d-l avocat Romulus Costescu din Teregova, pentru încasarea capitalului de lei 23.560 și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în sumă de lei 17.300 și cari se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitații, pe baza deciziunii Nr. G. 2560/1938 al Judecătoriei rurale Teregova, **fixez termen pe ziua de 20 Septembrie 1938, ora 15, în comuna Luncavița** și învit pe toți aceia cari au voe de a cumpăra din lucrurile mai sus înșirate, să se prezinte la data și locul arătat pentru a concura, cu aceea observare, că lucrurile vor fi vândute în sensul legii din 1881 §-ul 107 și 108, celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretențiunea care e de incasat face lei 23.560 capital, lei 1.963 cheltueli stabilite, osebbit cheltuelile cu cererea și efectuarea licitației.

Întrucât mobilele cari ajung la licitație ar mai fi fost sechestrate și de alți creditori și aceștia ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitațiunea prezentă este ordonată și în favorul acestora, în sensul art. XLI. din 1808, §-ul 20.

Dat în Teregova la 31 August 1938.

Delegat Judecătoresc: grefier **Indescifrabil.**

De vânzare

O casă în centru

Caransebeș, Piața Unirii, 5
[fosta Gh. Băiaș]

Informațiuni mai
apropriate la familia
VASILIEVICI